

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מתבגרים: סוגיות בהתפתחותם - 3335

תאריך עדכון אחרון 31-07-2016

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: עבודה סוציאלית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): סיגל ברסון

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: sigalberson@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: חמישי 10:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס מיועד להקנות ידע בסיסי בנושא גיל ההתבגרות ולפתח הבנה לגיל זה כשלב התפתחותי ביופסיכוסוציאלי.

הסטודנט ייחשף למושגים מן הפסיכולוגיה ההתפתחותית, מעולם הפסיכולוגיה החברתית מאנתרופולוגיה ומתורת האישיות, שיעזרו לו להכיר שלב התפתחותי זה. נדון במאפיינים הייחודיים של גיל ההתבגרות מנקודת מבט של התיאוריות השונות בגישה הפסיכודינמית: תיאורית הדחפים, פסיכולוגיה של האני, יחסי אובייקט תיאוריה של העצמי והגישה ההתייחסותית. נדון בסוגיות שונות הרלוונטיות לגיל ההתבגרות בחברה של היום, וכן בתהליכי גיבוש זהות בקרב מתבגרים שחוו התעללות והזנחה. הקורס ילווה בדוגמאות מהשדה, ספרות יפה וצפייה בסרטים רלוונטיים.

מטרות הקורס:

להקנות ידע בסיסי בנושא גיל ההתבגרות.
יישום וחיבור ההבנה התיאורטית למקרים מן השטח

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

היכרות והבנה בסיסית של תיאוריות על גיל ההתבגרות.
יכולת ליישם מושגים תאורטיים במפגש עם מתבגרים.

דרישות נוכחות (%) :

נוכחות מלאה חובה

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות.

הקורס ילווה בדוגמאות מהשדה, ספרות יפה וצפייה בסרטים רלוונטיים.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

סקירת מאפייני הגיל ומשימות גיל ההתבגרות

התבגרות בתיאוריה הפסיכואנליטית.

הדחפים ומנגנוני ההגנה.

תהליך האינדוידואציה השנייה בגיל ההתבגרות

תהליך גיבוש הזהות.

גיבוש הזהות בקרב מתבגרים שחוו התעללות והזנחה

ההיבט התרבותי בהתבגרות

מקומם ותפקידם של ההורים בחיי המתבגר

חוויית המפגש הטיפולי עם המתבגר, הערכה ואבחון
המתבגרים כמטופלים- סוגיות וקשיים + הדגמות מסרטים והצגות מקרה.
חוויית הגבולות והמגבלות בעבודה עם מתבגרים

חומר חובה לקריאה:

Freud, Anna (1958). Adolescence. *The Psychoanalytic Study of the Child*, V. 13, 255-278.

Meeks, J (1990). The diagnostic evaluation of the adolescent patient. In Meeks, J. *The Fragile Alliance*. N.Y., 4 Edition, 46-87.

Muuss, R. (1970). Puberty rites in primitive and modern societies, 17, 108-127.

Winnicott D.W.(1971). Contemporary concept of adolescence development and their implication for higher education. In Winnicott, *Playing and Reality* London: Tarrstock Publications, (הספר מופיע גם בעברית)

- Zayas, Z.H. and Katch, M.(1989). Contracting with Adolescents: An Ego Psychological Approach. *Social Casework*, V. 70, No.1, 3-9.

אדר, ד. (1997). התעללות מינית בילדים והשלכותיה על גיל ההתבגרות. מתוך: התעללות בתקופת הילדות והשלכותיה בגיל ההתבגרות, עורך: חיים דויטש. ירושלים: מכון סאמיט, עמ' 15-25.

ארליך, ש. (1990). גבולות מגבלות ושאיפות לאיחוד בטיפול במתבגר. מתוך: שניידר ודויטש (עורכים) גבולות בגיל ההתבגרות, לקט הרצאות מכון סאמיט, ע"מ 49.

יפה, י. (2001). היבטים פסיכולוגיים של ספרות ילדים חרדית: תפיסת הילד ותפיסת העצמי. מגמות. 19-44.

מוס, ר. (1994). תיאוריות על גיל ההתבגרות. תל-אביב: ספרית פועלים (מתורגם מאנגלית). פרקים 3, 4, 5.

סגינגר, ר. (2001). בני נוער בישראל מפלסים דרכם אל הבגרות: אוריינטציה עתיד של ערבים ודרוזים בהשוואה ליהודים. מגמות. 113-147.

עומר, ח. (2000). שיקום הסמכות ההורית. . ע"מ 13-30. תל-אביב: מודן הוצאה לאור בע"מ.

פינצי, ר. כהן, א. ויצמן, א. (2000). מאפיינים והשלכות של התעללות ריגשית בילדים ובמתבגרים. מתוך: הרפואה כרך 138, חוב ג' ע"מ 237-240.

שבתאי, מ. (2001). לחיות עם זהות מאויימת: חוויות החיים עם שוני בצבע עור בקרב צעירים ומתבגרים יוצאי אתיופיה בישראל. מגמות. 97-112.

חומר לקריאה נוספת:

Anthony, J.(1969). The reaction of adults to adolescents and their behavior. In Caplan, G. and Lebovici, S. (Eds.) *Adolescence: A psychosocial perspective*. Basic Books. NY.

Anthony, J. (1974). Between yes and no: the potentially neutral area where the

adolescent and his therapist can Meet. In Feinstein and Giovacchini (Eds.),
Adolescent psychiatry, V. IV. Basic Books,. 323-344.NY.

Laufer, M. (1968). The body image, the function of masturbation and adolescence:
problems of ownerships of the body. The psychoanalytic Study of the Child. 23.
114-137.

אלווארז, אן. (2005). נוכחות- מבט התפתחותי: מבוא מאת גלית גמפל מתוך: נוכחות חיה, ע"מ
13-25. הוצאת תולעת ספרים.

אלווארז, אן. (2005). כמה אותות מבשרי תיקון בילד ההרסני שהתקשח. מתוך: נוכחות חיה, ע"מ
184-195. הוצאת תולעת ספרים.

ארליך, ש. (1992). השפעות גומלין של התבגרות והמוטיבציה לטיפול. מתוך: ס. שניידר וח. דויטש,
מוטיבציה בגיל ההתבגרות: טיפול, פסיכופתולוגיה ותהליכי קליטת עליה. ירושלים: מכון סאמיט, ע"מ
27-38.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 90 %

הרצאה 0 %

השתתפות 10 %

הגשת עבודה 0 %

הגשת תרגילים 0 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

ההשתתפות כוללת נוכחות מלאה בשיעורים + הצגת מאמר בכיתה או הצגת מקרה קליני